

De Theologis Græcis ac
Patribus Christianæ Eccle-
siæ.

§. 1.

INter Theologos Græcos, ante omnia, se nobis offerunt viri Θεότιμοι in N. Fœderis voluminibus nominati: Primo IV. Evangelistæ; deinde Actus Apostolici; tum XIV. Epistolæ Paulinæ; inde Epistolæ Catholicæ, denique Apocalypsis Johannis. Primus Evangelium scripsit *Mattheus*, quod ex Ebraico idiomate in Græcum sermonem, vel ab Apostolo, vel Apostolico viro translatum fuisse, multi credunt. *Marcus* inde, *Lucas* & *Johannes* eandem historiam divino instinctu composuerunt. Quod alibi fusius declaravimus.

§. 2.

Inter scriptores Ecclesiasticos ac Patres, qui a reverentia ita appellari solent,

lent, Primo occurrit *Ignatius*, *Episcopus & Martyr*, cujus *Epistolæ* a Nicolao Vedelio, Genevæ, Usserio Armachano in Anglia, & Is. Vossio, in Belgio editæ prostant. Huic jungimus antiqvissimos duos Apologetas, *Justinum Martyrem*, & *Athenagoram* ab Heinrico Stephano, & deinde Sylburgio Græce & Latine, nuperqve nostra cura denuo editos.

S. 3.

Quia v. in historia Ecclesiastica, ex instituto cum de Græcis, tum de Latinis Scriptoribus Ecclesiasticis egimus; heic solum nomina Patrum Græcorum & quidem antiqvorum indicabimus reliqvorum. Sunt autem illi, qvorum scripta adhuc maximam partem extant, præcipui, *Justinus Martyr*, *Athenagoras*, *Theophilus Antiochenus*, *Tatianus*, qui adversus gentiles scripsere; *Hermias Philosophus* orationem, qua gentiles philosophos exagitat, reliquit: *Hippolytus*, cujus demonstratio de Antichristo

K sto

sto Marquardi Goudii opera prodiit; *Clemens Alexandrinus* in Theologia universalis adversus gentiles scriptor, omnigena eruditione imbutus, cujus opera *Heinsius* edidit; *Origenes Adamantius*, plurima quidem scripsit; sed quæ supersunt, 2. tomis continentur. *Petr. Daniel Huetius* nuper commentaria ejusdem in S. Scripturas publicavit, præfixa historia de Origene & ejus scriptis. *Gregorius Thaumaturgus* Expositionem fidei & alia scripsit, quæ a D. Gerardo Vossio Moguntia edita sunt; *Methodius* Parisiis prodiit. *Eusebius*, cujus historia Ecclesiastica ab *Heinrico Valeſio* memorabilibus notis illustrata, jam supra laudata fuit. Præterea vero scripsit *Preparationis Evangelicæ & Demonstrationis* utilissima opera pro veritate Christianæ religionis, contra ethnicos, quæ post Roberti Stephani Græcam editionem, cum versione nova Vignierii, edita sunt Parisiis Græce & Latine. *Chronicon* ejus a Josepho Scaligero

ligero animadversionibus illustratum est. *Apollinarium Methaphrasten* Psalmorum supra memoravi. *Epiphanius* Græce & Latine a Dionysio Petavio Parisiis editus, antiquitatis Ecclesiasticæ studiosis inprimis necessarius est. *Basiliius Magnus* Ponticus Græce & Latine Parisiis prodiit, præstat magnifica eloquentia. *Gregorius Nazianzenus*, Basilii conjunctissimus olim commilito, Græce & Latine Parisiis cum Nicetæ & Billii notis editus, sublimi dicendi genere, quæ prosa, quæ versa oratione utitur. *Athanasius* Græce & Latine cum interpretatione Petri Nannii, ex officina Commeliniana prodiit, qui malleus hæreticorum, inprimis Ariætorum, audit. *Evagrius* inter historicos Ecclesiasticos memoratus, Græce & Latine a Christophoro Sonio Genevæ, & nuper ab Henrico Valesio Parisiis editus est. *Amphilochius* Græce & Latine Parisiis excusus est. *Macarius Senior*, Ægyptius Monachus, Græce

& Latine Parisiis anno 1638. editus. *Johannes Chrysoſtomus*, profluente eloquentia ſvavis & efficax, Homiliaſtes melior, quam exegetes, octo tomis Græce & Latine Parisiis prodiit. *Cyrillus Hieroſolymitanus*, qui Catecheſes ſcripſit, Græce & Latine Parisiis excuſus eſt. *Philoforgii Epitome hiftoriæ Eccleſiaſticae*, a Jacobo Gothofredo Græce & Latine edita fuit Genevæ. *Cyrillus Alexandrinus*, gravis & eruditus Theologus, Parisiis anno 1605. Græce & Latine prodiit. *Socrates & Sozomenus*, hiftorici Eccleſiaſtici, ab Henrico Valeſio cum Commentariis eruditis divulgati ſunt Parisiis, & Møguntia nuper recuſi; *Syneſii* diſerti & eruditi viri opera Græce & Latine Dionyſius Petavius edidit Parisiis: *Theodoretii* opera, exquiſita eruditione & eloquentia referta, Parisiis IV. tomis edita ſunt. *Euſebii Emefeſii* Homiliae Parisiis anno 1575. prodierunt. *Iſidorus Peluſiota* a Conr. Rittershuſio & Andr. Schotto Græce

Græce & Latine Parisiis editus, multa scripturæ loca satis feliciter interpretatus est. *S. Maximus confessor*, Theologus & Philosophus insignis, multa ad Theologiam asceticam utilia tradens, Parisiis anno 1676. a Fr. Combesio editus prostat, *S. Dionysii Areopagite Opera* cum Scholiis S. Maximi & Paraphrasi Pachymeræ, a Balth. Corderio cum interpretatione & notis illustrata, Antverpiæ anno 1633. prodierunt. De quo eruditorum judicia passim leguntur annotata. *Nemesii Philosophi & Episcopi de Natura hominis* liber egregius cum annotationibus viri eruditissimi, Oxonii anno 1671. typis exscriptus prostat. *Nili Monachi opera* Græce & Latine Romæ excusa sunt. *Aeneæ Gazæi Theophrastus*, a Barthio cum notis emissus apud nos prostat. *Agapetus* Diaconus Francofurti & alibi cum notis variis impressus est. *Johannes Scholasticus*, Presbyter Antiochenus Canones Græcos collegit.

Vid. *Justelli Canones Ecclesie Græcæ*. *Procopii Gazæ* opera Parisiis Græce anno 1543. prodierunt. *Theodorus Anagnostes* inter Scriptores Byzantinos, qui Parisiis editi sunt, invenitur. *Theophylactus Simocatta* aut *Simocattus*, Græce & Latine Ingolstadii in quarto prodiit. *Chronicon Alexandrinum* Matthæus Raderus Græce & Latine publicavit; Vocatur & *Festi Siculi* opus. *Photii* Bibliotheca opus eruditionis variæ & raræ ab Höschelio primum, deinde ab Andrea Schotto Græce & Latine editum. *Theophylacti* Episcopi Bulgariae opera, Parisiis & Londini Græce & Latine edita sunt. *Oecumenii* Græci Patris commentaria in Acta Apostolorum, Epistolas Paulinas & Catholicas omnes, cum *Arethæ Casarea Cappadociae Episcopi* Explanationibus in Apocalypsin, Fed. Morellus Parisiis anno 1630. publicavit. Hi sunt celebriores inter Græcos Patres. Omnes enim, quorum monumenta vel

vel fragmenta collecta prostant, recensere hic, nostri instituti ratio prohibet.

§. 4.

Possunt his etiam addi *Catena Græcorum Patrum*, qui in libros quosdam Biblicos commentarios scripserunt: ut in Lucam, Balthas. Corderii ex officina Plantiniana Antverp. 1628. item in Johannem ejusdem Corderii opera; ibidem 1630. in Jobum, opera Patricii Junii, Londini 1637. &c. Usus etiam tam Ecclesiasticæ quam antiquitatis cultoribus, præstare possunt *Juris Græco - Romani tam Canonici quam civilis*, tomi duo, a Johanne Leunclavio Francofurti anno 1596. publicati.

§. 5.

Extant quoque LX. libri *Βασιλικῶν*, i. e. universi *Juris Romani*, auctoritate Principum Rom. in Græcam linguam traducti: Ex quibus *Eclogam* seu *Synopsin* Johannes Leunclavius fecit, &

Basileæ anno 1575. edidit. Sed integrum opus βασιλικῶν *Carolus Annibal Fabrotus* cum versione Latina divulgavit; quod jurisprudentiæ cultoribus, sed Græce doctis, commendamus.

* * *

Et hos, ex Græcis scriptoribus, jam recensuisse sufficiat.

CAP. VI.

De Studio Oratorio.

§. I.

Eloquentiæ studium etsi vulgo in Scholis trivialibus tractari solet; paucos tamen in illis adolescentes inuenias, qui isti excolendo sunt idonei. Requirit enim animum multa lectione imbutum & varia rerum notitia instructum. Quod *Cicero* suo exemplo in *Bruto* confirmat, referens, se, paulo ante, quam primam causam publice diceret, tum plane adultum, cum dies ac noctes in omni doctrinarum meditatione